



Tartu Linnavolikogu

Teie 25.01.2024

Meie 12.02.2024 nr 1-5/01529

**Vastus arupärimisele lisandunud töökoormusest
Tartu haridusasutustes seoses Ukraina
põgenikega**

Lugupeetud Loone Ots

Enda arupärimises viitasite olulisele teemale, et lõimumaks paremini ühiskonda Eestis viibitava aja vältel vajavad nii sõjapõgenikest täiskasvanud kui ka lapsed ja noored tulemusrikast keeleõpet, ent samas ka teadmisi ajaloolise ja tänapäevase eesti kultuuri kohta.

Alljärgnevalt vastame Teie kahele küsimusele. Tartu linn ei ole teinud uuringuid, kui palju on Ukraina päritolu õpilaste tõttu tõusnud Tartu üldhariduskoolide õpetajate koormus töötundides kvantitatiivselt ja kontaktundides kvalitatiivselt. Antud uuringut ei ole läbi viidud, kuna selleks puudub vajadus. Ukraina päritolu õpilaste õpetamiseks on eraldatud riigi poolt piisavalt lisavahendeid lisatööjõu palkamiseks ning nende paremaks integreerimiseks meie ühiskonda. Lisaks ei vii me uuringuid läbi õpilaste lisandumisel koolivõrku. Kui tõuseb haridusasutustes õpilaste arv, tõuseb ka lisandunud kulude katmiseks haridusasutustele makstav pearaha.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus sätestab, et õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas. Ukraina õpilastele korraldatakse üldtoe raames eelnimetatud tugesid. See ei ole kindlasti kellegi arvelt, vaid nagu eelpool sai välja toodud – palgatud on lisatööjõu proportsionaalselt saabunud õppijatega Tartu linna koolivõrku. Tartu linnas töötab alates 2022. a ka Ukraina laste hariduskoordinaator, kes toetab koolide juhtkondasid ja õpetajaid Ukraina peredega suhtlemisel ja parimate õpivõimaluste loomisel.

2022. a anti koolidele HTM-i poolt eraldatud lisaraha Ukrainast saabunud sõjapõgenike õpetamiseks kogusummas 621 tuhat eurot, mis 90% ulatuses kasutati tööjõukulude katteks (enamuse õpetajate tööjõukuludeks). Toetuse arvelt kaeti ca 30 õpetaja ametikoha kulud, maksti töökoormuse suurenemise eest lisatasusid. Mõned koolid palkasid ka abiõpetajaid. 2022. a kaeti Ukraina õpilastega seotud lisakulud HTM-i toetuse arvelt kulupõhiselt vastavalt koolide vajadustele. 2023. a sai koolidele eraldatud 917 tuhat eurot (koos 2022. a toetuse jäägiga), mille arvelt kaeti samuti ca 30 õpetaja ametikoha kulud ja maksti lisatasusid. 2024. a eelarves on hetke seisuga kasutada veel ca 300 tuhat eurot HTM-i toetust, mis antakse samuti koolide eelarvesse tööjõukulude katteks. 2024. a eraldab riik toetusfondi kaudu vahendeid Ukraina õpilaste õpetamiseks (õpetajate tööjõukulud, õppevahendid, koolitoit, kultuuriranits jne) ning sellele lisandub veel HTM-i täiendav toetus muukeelsetele õpilastele eesti keele õpetamiseks (2024. a toetuse täpne summa ei ole veel teada, kuid prognoositavalt ca 270 tuhat eurot). Kõik need vahendid lähevad koolidele õpetajatele suurenenud töökoormuse eest tasustamiseks, samuti vajalike õppevahendite soetamiseks.

Ukraina sõjapõgenikest õpilasi oli 10.09.2023. a seisuga Tartu munitsipaalkoolides kokku 544 ja sõjaeelse ajaga võrreldes oli käesoleva õppeaasta alguses Tartu munitsipaalkoolides õpilaste koguarv suurem 560 võrra. Enamjaolt on õpilaste arvu suurenemine tingitud Ukraina sõjapõgenike lisandumisest. Koolide töötasude andmete võrdluse põhjal (jaanuar 2022. a vs september 2023. a) on näha, et õpetajate ametikohtade arv üldhariduskoolides on suurenenud ca 42 ametikoha võrra, samas kontakttundide arv nädalas on vähenenud (vt tabel 1). Kui 2022. a jaanuaris oli ühel õpetajal keskmiselt 23,9 kontakttundi, siis 2023. a septembris oli see arv 22,4. Sellest võib järeldada, et täiendav rahastus on olnud abiks õpetajate töökoormuse vähenemisel.

Tabel 1. õpilaste ja õpetajate ametikohtade arvu muutus Tartu munitsipaalüldhariduskoolides

Näitaja	Jaanuar 2022	September 2023	Muutus
Õpilaste arv	12 559	13 119	+560
Õpetajate ametikohtade arv	935	977	+42
Õpetajate kontakttundide arv nädalas	22 346	21 913	-433

Analoogselt koolidele toimus täiendavate kulude katmine (seoses Ukraina sõjapõgenike laste lisandumisega) ka lasteaedades. Täiendav toetus võimaldas kahes lasteaias (Tartu Lasteaed Annike ja Tartu Lasteaed Mõmmik) avada eraldi rühmad Ukrainast saabunud sõjapõgenike lastele. Kahe rühma avamisega loodi juurde 6,8 ametikohta. Näiteks 2022. a eraldati lasteaedadele 148 tuhat eurot ja 2023. a 543 tuhat eurot HTM-i täiendavat toetust Ukrainast saabunud sõjapõgenike õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks, millest ca 82% kasutati õpetajate, õpetaja abide ja tugitöötajate tööjõukulude katteks. 2024. a eelarves on hetke seisuga kasutada ca 200 tuhat eurot toetuse jääki, mis antakse lasteaedade eelarvesse samuti tööjõukulude katteks.

Samuti saavad lasteaiad, kus käib muu emakeelega lapsi, taotlema HTM-lt täiendavat toetust täiendavaks eesti keele õppeks koolieelsetes lasteasutustes. Toetust kasutatakse 3-7aastaste laste eesti keele õppe korraldamiseks ja õppevahendite võimaldamiseks. Nimetatud toetust kasutati lasteaedades 2022. aastal ca 152 tuhat eurot ja 2023. aastal ca 203 tuhat eurot. 2024. aastaks on prognoositud riigieelarvelise toetuse mahuks ca 137 tuhat eurot. Selle toetuse abil pakutakse eesti keele õpet ka Ukrainast saabunud sõjapõgenikest lastele, kuid eraldi arvestust nende osas ei peeta.

Tartu linnas on vastu võetud tegevuskava sujuvaks eestikeelsele haridusele üleminekuks perioodil 2022-2025. Sihiks on eestikeelse hariduse pakkumine ja eestikeelse õppetöö korraldamine 2025 /26. õppeaastaks kõigis munitsipaalkoolides ja -lasteaedades. Nelja aasta tegevusteks on kavandatud linna eelarvest vahendeid kokku ca 1,4 miljonit eurot. Tegevuskava rakendamine hõlmab ka Ukraina sõjapõgenikest lapsi ja õpilasi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
 Lemmit Kaplinski
 abilinnapea